

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 6.11.2006
COM(2006) 663 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**Galīgais novērtējums
par vairākgadu Kopienas rīcības plāna īstenošanu attiecībā uz
interneta drošākas lietošanas veicināšanu, cīnoties pret neatļautu un kaitīgu saturu
globālajos tīklos**

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI, EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Galīgais novērtējums par vairākgadu Kopienas rīcības plāna īstenošanu attiecībā uz interneta drošākas lietošanas veicināšanu, cīnoties pret neatļautu un kaitīgu saturu globālajos tīklos

(Dokuments attiecas uz EEZ)

1. IEVADS

Šis paziņojums attiecas uz galīgo novērtējumu par vairākgadu rīcības plānu drošākam internetam laikposmā no 2003. līdz 2004. gadam. Novērtējumu veica neatkarīgu profesionāļu grupa, kurā strādāja 3 cilvēki; darbu atbalstīja kāda uzņēmuma profesionāļu vērtētāju grupa¹, kuras atbildības lokā bija novērtējuma struktūras izveide un atbalsta darbības, pierādījumu apkopošana un ziņojuma projekta sastādīšana. Novērtējums tika veikts laikposmā no 2006. gada februāra līdz maijam ciešā sadarbībā ar attiecīgajiem Komisijas dienestiem². Kopsavilkums par novērtējuma ziņojumu³ ir pievienots šim paziņojumam.

2. PRIEKŠVĒSTURE

Rīcības plāna drošākam internetam (tālāk tekstā – „programma”) mērķis, kā aprakstīts Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumā⁴, bija veicināt interneta drošāku lietošanu un Eiropas līmenī atbalstīt vidi, kas būtu labvēlīga interneta nozares attīstībai.

Programma tās sākotnējā versijā darbojās četrus gadus — no 1999. gada 1. janvāra līdz 2002. gada 31. decembrim, un tās budžets bija 25 miljoni euro. Eiropas Parlaments un Padome nolēma pagarināt programmas termiņu vēl uz diviem gadiem — no 2003. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 31. decembrim. Kopējais budžets laikposmam no 1999. līdz 2004. gadam tika noteikts 38,3 miljonu euro apmērā.

Programma tika īstenota trīs rīcības virzienos:

¹ IDATE, nolīgta pēc slēgta konkursa procedūras, kuru 2005. gada rudenī izsludināja Informācijas sabiedrības ĢD.

² INFSO ĢD C3 un E6

³ *Final Evaluation of Safer Internet Action Plan (2003–2004): Final Report, May 2006, IDATE*, (Galīgais novērtējums par rīcības plānu drošākam internetam (2003.–2004.): nobeiguma ziņojums, 2006. gada maijs, IDATE
http://ec.europa.eu/information_society/activities/sip/programme/evaluations/index_en.htm

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes 1999. gada 25. janvāra Lēmums Nr. 276/1999/EK, ar ko pieņem Kopienas vairākgadu rīcības plānu par interneta drošākas lietošanas veicināšanu, cīnoties pret nelegālu un kaitīgu saturu globālajos tīklos (OV L 33 6/2/1999 1. lpp.), kurš grozīts ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 16. jūnija Lēmumu 1151/2003/EK (OV L 162 1/7/2003).

- (1) radīt drošāku vidi (izveidot Eiropas mērogā tiešo līniju sadarbības tīklu, kuru izmantojot tiešie lietotāji var ziņot par nelegālu saturu internetā, un tādējādi paust savu atbalstu pašregulācijas un uzvedības kodeksa izmantošanai),
- (2) izstrādāt satura „filtrēšana” un vērtēšanas sistēmas,
- (3) atbalstīt izpratnes veicināšanas darbības.

Laikposmā no 2003. līdz 2004. gadam programmas darbība tika paplašināta, iekļaujot jaunas tiešsaistē nodrošinātas tehnoloģijas, tostarp mobilo un platjoslas saturu, spēles tiešsaistē, datņu nodošanu interešu grupās un visa veida saziņu reālajā laikā, proti, tērzētavas un tūlītējas ziņapmaiņas sistēmas galvenokārt nolūkā uzlabot bērnu un nepilngadīgu personu aizsardzību. Uzlabotu sadarbības tīklu darbību veicināja arī tā dēvētais drošāka interneta forums, kuru izmantoja visi šajā jomā aktīvie darītāji dalībvalstīs un projekta dalībnieki, kuri strādā dažādos virzienos, jo īpaši tiešo līniju un izpratnes veicināšanas jomā. Vēl programmas mērķis bija veicināt sadarbību un pieredzes un labākās prakses apmaiņu Eiropas un starptautiskā līmenī, jo īpaši ar jaunajām dalībvalstīm, kandidātvalstīm un asociētajām valstīm.

Svarīgākais RPDĪ īstenošanas mehānisma uzdevums bija līdzfinansēt projektus, kurus izvēlas pēc atklāta uzaicinājuma iesniegt darbības priekšlikumus procedūras. Laikposmā no 2003. līdz 2004. gadam tika finansēti piecdesmit divi projekti, iesaistot 105 organizācijas — tie notika 22 dalībvalstīs, kā arī Islandē, Norvēģijā un Bulgārijā. Divdesmit divi projekti bija saistīti ar tiešajām līnijām (koordinācijas punkts un 21 tiešā līnija, kas darbojās 20 valstīs), divdesmit pieci projekti — ar izpratnes veicināšanu (2 koordinācijas punkti un 23 izpratnes veicināšanas punkti 21 valstī), viens ar lietišķo pētniecību plašsaziņas līdzekļu izglītošanai, viens ar kvalitātes marķēšanas struktūru, viens ar pašregulācijas plānu surogātpasta identificēšanai un viens ar spēļu tiešsaistē vērtēšanu. Saskaņā ar pamatlīgumu tika veikta *Eurobarometer* aptauja. Turklāt pēc atklāta konkursa procedūras tika noslēgts pakalpojumu līgums salīdzinoša pētījuma veikšanai par programmatūras „filtrēšanu” un pakalpojumiem. Kopējie izdevumi 2003. un 2004. gada budžetā, tostarp finansējums dalītu izmaksu projektiem, pakalpojumu līgumiem par salīdzinoša pētījuma un *Eurobarometer* pētījumu veikšanu, kā arī novērtējumu, pārskatu un sanāksmju izmaksas bija aptuveni 13,7 miljoni euro.

3. NOVĒRTĒJUMA MĒRĶI

Novērtējumā tika vērtēti šādi specifiski jautājumi: programmas mērķu, prioritāšu un īstenošanas metožu atbilstība, programmas ietekmes efektivitāte, tās efektivitātes un izmaksu lietderība, izmantojamība un ilgtspējīgums, cēloniskā saikne starp darbībās izmantotajiem resursiem un paredzamo ietekmi (jeb „iesaistes loģika”) un „gūtā mācība”, kas jāievēro, veicot līdzīgas darbības nākotnē.

4. NOVĒRTĒJUMA SECINĀJUMI

Vērtētāji konstatēja, ka rīcība plāns drošākam internetam veiksmīgi īstenots un var teikt, ka atbalsta piešķiršana un programmas pārvaldība bijusi caurskatāma, efektīva un apmierinoša.

Ieinteresētās personas uzskata RPDĪ par būtisku un efektīvu programmu, ko vērts turpināt. Eiropas Savienība sevi parāda kā pirmo, kas savlaicīgi spējusi identificēt nelegāla un kaitīga satura internetā problēmu kā nopietnu un nozīmīgu globāli politisku jautājumu.

Valsts tiešo līniju ieviešana tiek uzskatīta par vienu no būtiskākajiem programmas sasniegumiem. Pašreizējā tiešo līniju sadarbības tīkla novērtēšana, kuru koordinē *INHOPE*, sniedza pierādījumus par to, ka vairums šādu tīklu piedāvā lietderīgus, būtiskus un efektīvus pakalpojumus un tos nevarētu uzturēt bez finansējuma no valsts līdzekļiem. Viena no būtiskākajām problēmām ir tā, ka vairums interneta tiešo lietotāju par tiešajām līnijām zina maz vai nezina neko. Sadarbības līmenis starp tiešajām līnijām un citām ieinteresētajām personām, jo īpaši ar valstu valdībām, izpratnes veicināšanas punktiem, kā arī ar policiju un tiesībsargājošajām iestādēm, varētu būt bijis labāks.

Izpratnes veicināšanas punktu izveide gandrīz visās ES valstīs tika minēta kā vēl viens RPDĪ sasniegums. Visi, ar kuriem notika apspriedes, norādīja, ka ārkārtīgi nepieciešams veicināt izpratni. Tomēr sadarbības tīkls, kas nodarbojas ar izpratnes veicināšanu attiecībā uz interneta drošību un kura koordinēšanas lomu pildīja *INSAFE*, joprojām ir agrīnā attīstības posmā. Daudzos gadījumos izpratnes veicināšanas darbības sasniedz vien ierobežotu mērķa grupu skaitu, jo īpaši tas sakāms par tādām ieinteresētajām personām, kā piemēram, vietējiem un valsts medijiem, vecāku organizācijām, skolām un citām grupām. Valstu valdības šie jautājumiem bieži vien nepiešķir pienācīgu prioritāti, izskatot sabiedriskās kārtības noteikumus.

Tehnoloģiju „filtrēšanu” ieinteresētās personas uzskata par būtisku elementu, kura nozīme pieaug. Tomēr vecāku zināšanas par to, kā izmantot „filtru” programmatūru tiešā lietotāja līmeni, joprojām nav pietiekamas. Visas ieinteresētās puses ir vienprātīgas par to, ka satura marķēšana un vērtēšanas sistēmas joprojām uzskatāmas par svarīgu elementu, lai internetu padarīt par drošāku darbības vietu jo īpaši nepilngadīgām personām. Tomēr ar sasniegto šajā ziņā vēl nepietiek. Ir konstatētas daudzas pozitīvas attīstības tendences nozares pašregulējuma ziņā, arī attiecībā uz uzvedības kodeksu un labākās prakses jautājumiem, tāpat arī videospēļu un mobilā satura jomā.

Valstu tiesību aktu saskaņošana, jo īpaši attiecībā uz nelegāla un kaitīga satura aspektiem un jaunu cilvēku aizsardzību, tika definēta kā svarīgs jautājums.

Jaunas problēmas rodas, izplatoties interneta iespējamā tiešo lietotāju ierīcēm, piemēram jaunākās paaudzes mobilajiem tālruņiem un tādām jaunām darbībām kā sociālo sadarbības tīklu radīšana internetā (tai skaitā tērzēšana, arī izmantojot tīmekļa kameru), emuāri internetā un datņu apmaiņa.

5. IETEIKUMI

Novērtējuma ziņojumā ir septiņi ieteikumi un vairāki papildinoši ieteikumi⁵.

⁵

Skatīt novērtējuma ziņojuma kopsavilkumu, 42. lpp. un tālāk

Tiešās līnijas

- (1) Palielināt tiešo līniju redzamību:
 - (a) atbalstīt izpratnes veicināšanu par tiešajām līnijām plašsaziņas līdzekļos un tiešajiem lietotājiem.
- (2) Uzlabot sadarbību starp tiešajām līnijām un ieinteresētajām personām, jo īpaši ar policiju un IPS:
 - (a) atbalstīt procedūru saskaņošanu starp tiešajām līnijām un policiju visā Eiropā,
 - (b) izveidot rokasgrāmatu šajā darbā iesaistītajiem cilvēkiem, kurā izskaidrotas procedūras informācijas apmaiņai, sniegtas vadlīnijas un atspoguļota labākā prakse, definētas politikas, ētikas apsvērumi un procedūras,
 - (c) koordinēt Eiropas „melnā saraksta” izstrādi, kurā uzskaita nelegāla satura gadījumus, un atbalstīt šāda saraksta visplašāko izmantošanu IPS vidū.

Izpratnes veidošana

- (3) Izpratnes veidošanā jāpievērš pastiprināta uzmanība mērķa grupām un jāuzlabo to „sasniegšanas” darbs:
 - (a) prasīt izpratnes veidošanas punktiem izmantot speciāli izveidotas stratēģijas, lai uzrunātu bērnus, vecākus un skolotājus,
 - (b) veicināt diskusiju starp valstu administrācijām (piemēram, izglītības ministrijām), lai pievērstu uzmanību tam, kā interneta drošāku lietošanu varētu „ienest” skolās (apmācot skolotājus, plānojot stundu sarakstu, izveidojot jauniešu padomes kā skolu „pašregulējošo” institūciju),
 - (c) veicināt aktīvāku plašsaziņas līdzekļu iesaisti izpratni veicinošos pasākumos,
 - (d) veltīt lielāku programmas budžeta daļu izpratnes veicināšanai.
- (4) Iesaistīt bērnus un jauniešus problēmu identificēšanā un risinājumu izstrādē:
 - (a) iegūt atgriezenisku informāciju no bērniem un iesaistīt viņus attiecīgu izpratnes veicināšanas vēstījumu un risinājumu izstrādē, palielināt tiešo lietotāju izpratni par esošajām iespējām kaitīga satura „filtrēšanā”
- (5) Veidot tiešo lietotāju izpratni par kaitīga satura “filtrēšanas” iespējām:
 - (a) atbalstīt izpratnes veicināšanas punktus, veidojot izpratni par satura „filtrēšanas” iespējām, jo īpaši darbā ar tādām grupām kā vecāki un skolu pārstāvji,

- (b) novērtēt dažādu „filtrēšanas” risinājumu efektivitāti.
- (6) Atbalstīt nozares pašregulējuma risinājumus Eiropas līmenī:
 - (a) veicināt vecuma pārbaudes sistēmu pieņemšanu,
 - (b) atbalstīt labākās prakses apmaiņu — cita starpā arī pieredzes apmaiņas, satura marķēšanas un vērtēšanas sistēmas.
- (7) Noteikt turpmāku tehnoloģiju attīstības iespēju attīstību un iespējas lietotājiem:
 - (a) analizēt papildinošu pakalpojumu un jaunu saziņas veidu ietekmi uz bērnu drošību un lietotāju uzvedību un izplatīt iegūtos rezultātus.

6. SECINĀJUMS

Komisija pilnībā pieņem zināšanai galīgajā novērtējuma ziņojumā par rīcības plānā drošākam internetam konstatēto un ņems vērā ieteikumus, gan īstenojot „Safer internet plus” programmu, gan turpmāk plānojot secīgas programmas. Ieteikumus minētajās jomās jau sasniegtais tiks pastiprināts.

Tiks nodrošināts atbalsts programmai „Safer internet plus” darbībām, ko veic tiešās līnijas, kuras programmas ietvaros strādā pie apvienotā nelegāla satura saraksta (jo īpaši bērnu seksuālas izmantošanas attēlojumiem). Paziņojot par šādu sarakstu interneta pakalpojumu sniedzējiem, tiks ievēroti attiecīgi tiesiskie noteikumi, kuros reglamentēti to uzdevumi, jo īpaši direktīvā par elektronisko tirdzniecību⁶ noteiktais.

Ņemot vērā Komisijas atbildes uz vērtētāju ziņojumu, tā aicina Eiropas Parlamentu, Padomi un Ekonomisko un Sociālo lietu komiteju un Reģionu komiteju

- (1) pieņemt zināšanai to, ka rīcības plāns drošākam internetam ir īstenots veiksmīgi,
- (2) palīdzēt Komisijai tās darbā palielināt drošāka interneta programmas atpazīstamību un veicināt sabiedrības apspriedes par drošāka interneta jautājumiem,
- (3) atbalstīt Komisiju tās darbībā ar mērķi apspriesties ar visām ieinteresētajām personām un izskatīt iespējamās turpmākās darbības, jo īpaši – lai atrisinātu jautājumu, kas skar jaunas tehnoloģijas un jaunas digitālā satura kategorijas, kuras ietekmē drošāku interneta lietošanu.

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 8. jūnija Direktīva 2000/31/EK par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū OV L178 17/07/2000 1. lpp.

Pielikums

Kopsavilkums

Šeit izklāstītos secinājumus izteikusi neatkarīga ekspertu grupa, kurā ir trīs locekļi, kas strādāja pie galīgā novērtējuma par rīcības plānu drošākam internetam (2003.–2004.) darba ietvaros. Ekspertu grupa, kas pārraudzīja un veica novērtēšanas procesu un darbu ar metodoloģiju, saņēma atbalstu no *IDATE* novērtēšanas speciālista, kas atbild par šajā novērtējumā izmantoto pierādījumu rašanu un analīzi. Tekstā atspoguļoti tiešsaistē publicētas aptaujas anketas apstrādes, telefona interviju, dokumentu apsekošanas un mērķa grupu tikšanās rezultāti un ekspertu grupas viedokļi.

Secinājumi

1. Rīcības plānu drošākam internetam (RPDI), kas tika laists klajā 1999. gadā, visas ieinteresētās puses uzskata par **būtisku un efektīvu programmu, ko vērts turpināt**. Eiropas Savienība tiek uzskatīta par celmlauzi, kas savlaicīgi spējis identificēt nelegāla un kaitīga satura internetā problēmu kā nopietnu un nozīmīgu globāli politisku jautājumu. Šobrīd RPDI aprises un koncepciju izmanto daudzviet: gan Āzijas un Klusā okeāna valstīs, gan Ziemeļamerikas un Latīņamerikas valstīs, kur tās kalpo kā paraugs tam, kā risināt problēmas saistībā ar kaitīgu un nelegālu saturu internetā, vienlaikus ievērojot vienu no cilvēktiesību normām, kas paredz vārda brīvību.

2. Sākotnējā programmā bija paredzēti **četri galvenie rīcības virzieni**:

A. tiešās līnijas (ES finansējums – 4,6 miljoni euro),

B. izpratnes veicināšana (ES finansējums – 7,4 miljoni euro),

C. filtrēšana, marķēšana un vērtēšana (ES finansējums – 0,875 miljoni euro),

D. nozares pašregulēšanās un uzvedības kodekss (ES finansējums – 0,493 miljoni euro).

Laikposmā no 2003. līdz 2004. gadam ES finansējums tika koncentrēts tiešajām līnijām un izpratnes veicināšanai. „Filtrēšana”, marķēšana, pašregulēšana un uzvedības kodekss galvenokārt tika minēti kā jautājumi, kas ir nozares pārziņā. ES kopumā RPDI (2003.–2004.) ir izdevusi 13,7 miljonus euro. Aptuveni 13,4 miljoni euro tika piešķirti vairāk nekā 50 projektiem, kas pārsvarā bija saistīti ar tiešajām līnijām un izpratnes veicināšanu. Finansējums tika piešķirts 22 ES dalībvalstīm, Norvēģijai, Islandei un Bulgārijai. Aptuveni 0,3 miljoni euro tika piešķirti, lai segtu novērtējuma, pārskata, sanāksmju un *Eurobarometer* aptaujas izdevumus. Subsīdiju piešķiršana un rīcības plāna vadība, var teikt, ir bijusi caurskatāma, efektīva un apmierinoša.

3. Valsts **tiešo līniju** ieviešana tiek uzskatīta par vienu no būtiskākajiem programmas sasniegumiem. RPDI ietvaros attīstījusies plaši izplatīta tiešo līniju sistēma visā Eiropā gandrīz visās dalībvalstīs un kandidātvalstīs, to koordinē Starptautiskā interneta tiešo līniju asociācija *INHOPE*. Tiešās līnijas ir kontaktpunkti, kur tiešie lietotāji var ziņot par nelegālu saturu internetā. Tiešās līnijas sadarbojas arī ar policiju, tiesībsargājošajām iestādēm un izpratnes veicināšanas punktiem, kā arī ar IPS, nozares organizācijām un citām iestādēm. Esošo tiešo līniju novērtējums ir pierādījis, ka to vairums piedāvā lietderīgus, atbilstošus un

efektīvus pakalpojumus. Tomēr lielākā daļa šādu līniju nebūs ilgtspējīgas bez valsts finansējuma. Viena no būtiskākajām problēmām ir tā, ka lai gan tiešās līnijas piedāvā vērtīgus pakalpojumus, vairums interneta tiešo lietotāju par tām zina maz vai nezina neko. Lielākajā daļā valstu pat mazāk nekā 10 % tiešo interneta lietotāju zina, ka šādas līnijas pastāv. Sadarbības līmenis starp tiešajām līnijām un citām ieinteresētajām personām, jo īpaši – valstu valdībām, izpratnes veicināšanas punktiem, kā arī policiju un tiesībsargājošajām iestādēm varētu būt bijis labāks.

4. **Izpratnes veicināšanas punktu** izveide gandrīz visās ES valstīs tika minēta kā vēl viens RPDi sasniegums. Visi, ar kuriem notika apspriedes, minēja, ka izpratnes veicināšana ir būtiska nepieciešamība. Pamatojoties uz vietējām vajadzībām, ir izstrādātas daudzas tehnoloģijas, instrumenti un materiāli. „Diena drošākam internetam”, kuru vadīja sadarbības tīkls, aizvien vairāk tiek atzīta par vērtīgu iespēju uzlabot saziņu starp iesaistītajām ieinteresētajām pusēm un piesaistīt plašākas sabiedrības uzmanību. Interneta drošības izpratnes veicināšanas sadarbības tīklu koordinē *INSAFE*. Tas joprojām ir agrīnā attīstības stadijā. Daudzos gadījumos šīs darbības sasniedz vien ierobežotu mērķa grupu skaitu, jo īpaši tas attiecas uz citām ieinteresētajām personām, piemēram, vietējiem un valsts medijiem, vecāku organizācijām, skolām un citām grupām. Bieži vien tās nesaņem atbilstošu atbalstu no valsts iestādēm, plašsaziņas līdzekļi nepievērš pietiekami lielu uzmanību un tās netiek izvirzītas pienācīgi augstu starp valstu valdību prioritātēm attiecībā uz sabiedriskās kārtības noteikumiem. Izpratnes veicināšanas darbības bieži nav pietiekami specifiskas individuālām mērķa grupām, piemēram, skolotājiem, vecākiem un bērniem. Atbilstošs skolotāju apmācības līmenis un kvalitāte dažādās valstīs ir atšķirīga, un pārsvarā to neuzskata par prioritāru uzdevumu. Ir jābūt iespējai bērniem un jauniešiem uzrunāt jau savlaicīgi, bet „Interneta izglītība” nav pietiekami iestrādāta skolu ikdienas darba grafikos. Bērnu pašu pieredze bieži vien netiek pienācīgi ņemta vērā.

5. **Tehnoloģijas „filtrēšanai”** ieinteresētās personas uzskata par būtisku elementu, kura nozīme pieaug. Nozare ir panākusi ievērojamu tehnoloģisko progresu attiecībā uz „filtrēšanas” tehnoloģijām, un tiešajiem lietotājiem ir pieejamas dažādas iespējas. Pieejamās „filtrēšanas” tehnoloģijas tiešajiem lietotājiem, jo īpaši vecākiem, ļauj nodrošināt, ka bērni nevar piekļūt lappusēm ar kaitīgu saturu. Turklāt pastāv IPS, kas piedāvā tiešajiem lietotājiem tādus pakalpojumus, ar kuru palīdzību piekļuve noteiktām kaitīga satura kategorijām tiek bloķēta. Tomēr vecāku zināšanas par to, kā izmantot „filtru” programmatūru tiešā lietotāja līmenī, joprojām nav pietiekamas. Visas ieinteresētās puses ir vienprātīgas par to, ka **satura marķēšana un vērtēšanas sistēmas** joprojām uzskatāmas par svarīgu elementu, lai internetu padarīt par drošāku darbības vietu, jo īpaši nepilngadīgām personām. Tomēr šajā jomā sasniegtais joprojām nav apmierinošs. Sistēmas, kas ir gluži atkarīgas no pašnovērtējuma, visticamāk sniegs nozīmīgu ieguldījumu, lai atbilstošos mērķus varētu sasniegt. Pastāv daudzas pozitīvas attīstības tendences nozares pašregulējuma ziņā, arī attiecībā uz uzvedības kodeksu un labākās prakses jautājumiem, tāpat arī videospēlēm un mobilo saturu.

6. **Valstu tiesību aktu** saskaņošana, jo īpaši attiecībā uz nelegāla un kaitīga satura aspektiem un jaunu cilvēku aizsardzību, tika definēta kā svarīgs jautājums. Noteikumi ir nepieciešami, tomēr dalībvalstu individuāla, nodalīta juridiskā darbība varētu radīt maz efektīvu un neproduktīvu seku risku. Šī jautājuma aktualitāte krietni pārsniedz Eiropas Savienības robežas un uzskatāma par globālu problēmu.

7. Jaunas problēmas rodas, izplatoties **interneta iespējamajam tiešo lietotāju ierīcēm**, piemēram, jaunākās paaudzes mobilajiem tālruniem un tādām jaunām darbībām kā sociālo

sadarbības tīklu radīšana internetā (tai skaitā tērzēšana, arī izmantojot tīmekļa kameru),
emuāri internetā un datņu apmaiņa.